

ГЕОРГИ РАЙЧЕВ СУРВАКАРИ

chitanka.info

Бърдарци е голямо планинско село, пръснато на пет махали, между които има високи баири и дълбоки долове. Всяка махала си има име. На една казват общината, защото тя е на най-равното място. Там е кметството, училището и по-добрите сгради. В тази махала живееха и пет момчета — Каран, Петко, Стан, Мотю и Тричко. Първите трима в четвърто отделение, другите, по-малките, в трето.

Петте момчета бяха отбор дружина. Накъдето тръгнат големите, след тях и двамата по-малки. Пролет и лете — по градините и реката, зиме — с шейни по околните баири.

Главатар им беше Каран. Щом той им подсвирнеше, цялата махала го чуваше.

— Карановата дружина пак се стяга занякъде! — казваха всички.

Същото беше и тази година. Пак къпане, градини, шейни, лов на щиглеци и врабчета.

Дойде новогодишната ваканция. Още на другия ден Каран събра дружината. Поведе я към гората за суровакници. Върнаха се късно следобед. Срещу Нова година се нагласиха: Каран щеше да ги събере и предвожда. Той щеше да им бъде и касиерът.

— Намислил съм нещо — похвали им се той, — ама сега няма да ви го кажа. Чак на Нова година ще го чуете!

Срещу Нова година, минало-неминало полунощ, и компанията беше на крака. Цялото село вече ечеше от викове:

— Суурвааа!

— Уууааа... — отекваха скалите над селото. Зазоряваше се, когато дружината обходи всички роднини от тяхната махала. Последната къща беше накрай селото. Спряха на улицата. Провериха какво има в торбите: наденици, сливи, орехи. У Карановия джоб дрънкаха и двадесет левчета. Каран ги преброи на месечината и каза:

— Малко са. По четири лева на човек. А знаете ли какво исках да ви обадя завчера: да отидем да сурвакаме и у Сива поляна. Там живее вуйчо ми. Имаме и други роднини на мама. Сума нещо ще изкараме!

Сива поляна се наричаше една от махалите на Бърдарци. Дотам трябваше да преминат два рида — един висок и друг по-нисък, по чиито склонове беше сгушена махалата.

Решено-сторено.

— Хайде напред! — изкомандува Каран и поведе дружинката.

Пред тях в снега се белееше пътека. Тя извеждаше навън от селото. Тръгнаха по нея. Но скоро разбраха, че тя води не към селото, а към гората. Надясно имаше по-редки стъпки. По-нататък стъпките се раздвояваха наляво и дясно. Каран помисли и отсече:

— Ей тук е пътят, засипал го е снегът.

И поведе ги покрай последната бара. Дружината газеше из снега. Отначало се провикваха весело. Но скоро млъкнаха и чуваше се само скърцането на снега под стъпките им. Малките взеха да се уморяват. Спряха да отпочинат.

— Да се върнем! — проплака най-малкият, Тричко. Зъбите му вече тракаха от студ. До него Мотю духаше вкочанените си ръце. Челюстите му бяха се схванали.

— Страх ме е! — призна си той. — Краката ми замръзнаха. И ръцете ме болят вече...

— Хайде бе, пъзльовци! — скара им се Каран. — Зад този рид има по-нисък. Там е. Гледайте, съмва се!

Наистина небето беше побеляло на съмване. Но и студът се усиливаше. Поеха пак напред. Вървяха, вървяха, а ридът няма край, нито къщи се виждат.

Спряха пак. Тричко плачеше вече. Пригласи му и Мотю. А Петко и Стан едва се сдържаха. Трепереше и самият предводител.

— Пък да се върнем, щом не искате — рече той, уж те се плашат, но личеше, че и той е загубил храбростта си.

— Не ще е този пътят. Сбъркали сме — обади се Петко. — Я тръгвайте назад подир мене.

Върнаха се. Уж вървяха по същия път назад, а не отминаха и сто крачки и Петко се смъкна по едни склон и затъна в дълбока пряспа. Каран се спусна да му помогне, ала затъна още по-дълбоко. Ами сега — ни напред, ни назад! Двамата малки надуха гайдите — заплакаха с глас.

В това време от отсрещния рид екнаха пушечни гърмежи. Чу се и вик:

— Каране! Петкоо! Де сте, бре?

А още подир малко покрай рида се показаха двама души, яхнали коне и закачулени с дълги клашници.

Децата се обадиха. Хората ги видяха. Скорчиха от конете, привързаха ги там и се озоваха при момчетата.

Те бяха бащите на Тричко и Мотю. Като разбрали, че Каран ги е повлякъл към Сива поляна, яхнали коне и тръгнаха да ги търсят.

Извлякоха ги с мъка от преспите. Качиха ги на конете, загърнаха ги в клашниците и по-скоро назад. В село стигнаха едва към обед. На ръце отнесоха дома вкочанелите сурвакари. Разсъблякоха ги и дълго трябваше да търкат със сняг заледените им крака и ръце, докато ги сгреят.

Отпосле и петимата юнаци лежаха болни. Цели дни краката и ръцете им бяха обвити в листа от кисело зеле. Кожата им се олющи, ноктите на палците им опадаха...

— Е, Каране, как си? — питаше всеки ден Карана татко му. — Май много солени ви излязоха вуйчовите ти наденици, а? Догодина ще ги търсиш ли пак?!

А Каран само пъшкеше и се свиваше под покривките засрамен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.